

CULTUUR & THEATER

YOUP PLUS DE REST

Sinds Wim Kan in 1954 voor het eerst zijn oudejaarsconference op de radio uitsprak, is de huntering naar relativering en een bevrijdende lach misschien wel nog nooit zo groot geweest als dit jaar.

Toch gooide Youp van 't Hek de knuppel in het hoenderhok door te beweren dat hij zijn tiende en laatste oudejaarsconference *Korrel zout* niet zou spelen als hij geen of slechts dertig man publiek in Carré mocht ontvangen. Zijn oproep om voor hem een uitzondering te maken werd echter niet gehonoreerd, maar uiteindelijk volgde toch het bericht dat hij gewoon te zien zal zijn op oudejaarsavond. Hoe dat eruit gaat zien, dat weet echter nog niemand. (31 dec., NPO 1, 22.30 uur)

Coronarestricties of niet, oudgediende Dolf Jansen, die alweer voor de 31e keer terugblijkt, keerde ook nu zijn hand niet om voor een oudejaarsconference. Vanuit een lege Kleine Komedie gaat hij 's middags live streamen. Zonder publiek, maar ongetwijfeld met de nodige poëzie. (31

Patrick Nederkoorn (l.) en Jan Beuving.
FOTO MAARTJE TER HORST

dec., live-stream vanuit De Kleine Komedie, 15.00 uur en vanaf 17.00 uur op YouTube)

Jan Beuving en Patrick Nederkoorn, die eerder samen een voorstelling over de belastingdienst maakten, speelden dit jaar hun allereerste oudejaarsconference: *De andere oudejaars*. Ook dit keer met de muzikale begeleiding van hun pianist Tom Dicke. De tournee moest worden gestaakt, maar gelukkig biedt de tv uitkomst. (1 jan., NPO 2 Extra, 15.15 uur)

Guzman tijdens een try-out met publiek. FOTO COMEDY CENTRAL

MOEDIG VOORWAARTS

Raspopulist

WIE: Javier Guzman
WAAR: Comedy Central
★ ★ ★ ★ ★

Moedig, knettergek of misschien wel allebei? Maar toen Javier Guzman besloot om een oudejaarsconference te gaan maken over het afgelopen krankzinnige jaar, kon hij ook nog niet bevroeden dat hij die ten tijde van de opnames helemaal zonder publiek zou moeten spelen.

Gisteravond was zijn voorstelling *Raspopulist* al op televisie te zien bij Comedy Central, maar voor wie dat gemist heeft, wordt het nog meermaals herhaald. Of het ook de herkansing waard is, is nog maar de vraag. Braaf neemt de cabaretier in zijn derde oudejaarsconference het hele jaar door middels zeer uiteenlopende

onderwerpen, variërend van George Floyd, Willem Engel, het vuurwerkverbod, Famke Louise, Weinstein en de ontsnapte chimpansee tot het hamsteren en de recente misstappen van het koningshuis. Het materiaal is echter vrij middelmatig, met bijvoorbeeld een nogal belegen grapje over zelfrijzend bakmeel. En de overgang van de moord op de Franse leraar Paty naar het Songfestival is ronduit lomp.

Je ziet Guzman ploeteren met het gebrek aan interactie en in dat opzicht kunnen we alleen maar vergevensgezind zijn dat het resultaat wat stroef is. Maar wat Guzman vooral in de weg zit, is een gebrek aan echt goede grappen en een sterk, kernachtig betoog dat je langer bijblijft. E.K.

Guido Weijers doet oudejaarsconference op

Zelden heeft de aanloop naar de oudejaarsconference zoveel onzekerheid gekend voor Guido Weijers. Heel even overwoog de cabaretier zelfs om de boel af te blazen, maar toen kwam toch de rasoptimist weer in hem naar boven. „Hoe diep ik ook moest graven naar creativiteit, opgeven was voor mij geen optie.”

door Colette Boegman

'OPGEEVEN voor mij geen

Het allerlieftst zou hij natuurlijk gewoon in het theater staan, in de spotlights met alle fluwelen rode stoeltjes rijkelijk gevuld met publiek. Om zo samen dit bizarre jaar door te nemen, te relativiseren en lachend af te sluiten. Dat dat er deze keer, tijdens zijn tiende oudejaarsconference, niet in zou zitten, begon begin december wel tot de 43-jarige Weijers door te dringen.

Angst

Op anderhalve meter afstand, voor dertig man, de theaters toch dicht... Iedere keer moest Weijers zijn plannen omgooien en bijstellen. „Het makkelijkste was natuurlijk geweest om zelf te zeggen dat er onder deze omstandigheden van mij geen oudejaarsconference zou komen. Maar de weg van de minste weerstand kiezen zit niet in mijn karakter. Ik wilde ook niet in die angst van onzekerheid blijven hangen. Wel doen, niet doen... En het gekke was dat toen ik de knoop had doorgehakt om er voor te gaan, het mij juist rust gaf. Ook al vergroot ik

hiermee ook de kans om heel hard op mijn bek te gaan.”

Want ook door het plan om tijdens de try-outs die nog stonden gepland voor dertig man wat grappen uit te proberen, ging na de tweede lockdown een dikke rode streep. „Ik had allerlei locatie-opties in mijn hoofd. Als mensen nog massaal naar een bouwmarkt of een meubelboulevard konden gaan, dan treed ik daar toch op? Dan zou ik tijdens de try-outs in het theater kijken wat bij het publiek zou aanslaan. Maar ook die optie verviel na de persconferentie.”

Ondanks de nieuwe tegenslag ging Weijers gewoon door. „In de eerste week van december had ik mijn hele script weggegooid. Waar normaal rond die tijd al zo'n tachtig procent vaststaat, wilde ik opnieuw beginnen. Ik heb er zelfs over gedacht de kijker een coronavrije avond te ge-

ven. Want hoe erg het ook is, van binnen zijn we allemaal wel wat virusmoe. Maar toen de nieuwe lockdown werd aangekondigd, wist ik dat ik er niet omheen kon. Op dat moment vormde zich ook mijn leidraad.”

Hij legt uit: „Hugo de Jonge en Pieter Omtzigt zaten onlangs bij een talkshow, toen de presentator vroeg: lakschoenen of sneakers? Je moet kiezen... En toen dacht ik: daar gaan we de fout in. Tegenwoordig is het zwart of wit. Onterecht. Je hoeft niet voor of tegen de maatregelen, het vuurwerkverbod of Black Lives Matter te zijn. Slechts tien

tot twintig procent van de bevolking is fel voor- of tegenstander. Vooral die groep uit zich op sociale media. Maar het overgrote deel van de mensen heeft gelukkig de capaciteit om dieper na te denken en een meer genuanceerde mening te vormen. Dat de schreeuwers de aandacht krijgen,

zorgt voor een vertekend beeld. En de verbazing die ik daarover heb, komt zeker terug in de conference”, verkapt hij alvast.

Randzaken

Dat hij in de decembermaand zoveel tijd en energie heeft moeten steken in het zoeken van een opname-locatie die binnen alle regels zou passen, vindt Weijers zonde. „Het overleg met de verschillende gemeentes, de brieven aan de burgemeesters... al die randzaken hebben mij wel leeggezogen. Het is ook niet waar ik goed in ben. Op een bepaald moment heb ik ook tegen mijn team gezegd: 'Verras me maar. Ik ga schrijven'. Het kon niet anders.”

Toch heeft het de cabaretier ook energie gegeven. „Het is natuurlijk een hele uitdaging om steeds dieper in je creativiteit te graven en mee te buigen met de situatie. Want ik ben ervan overtuigd dat dat het beste is wat je kunt doen. Maar ik geef eerlijk toe dat ik momenteel vooral op adrenaline leef. Daardoor houd ik het vol om nog even gas te geven.”

Of de cross-over of de vorm die hij nu voor de live

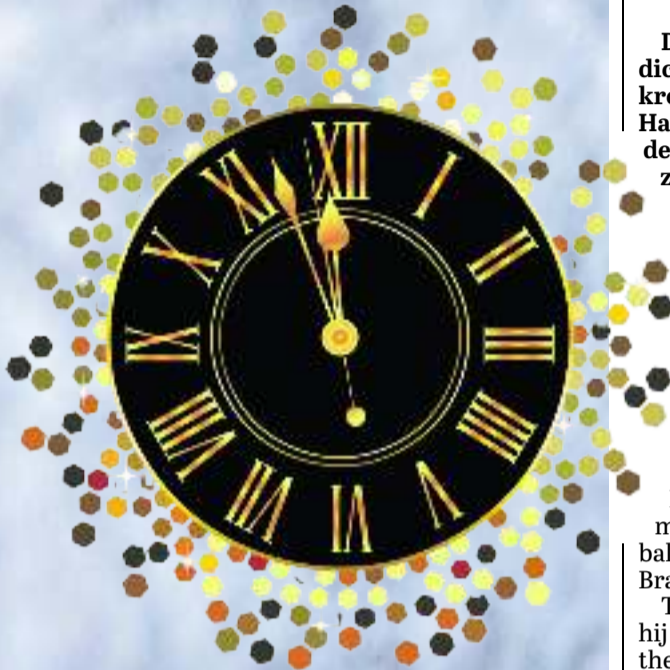
'Ik kan ook op mijn bek gaan'

TELEVISIETIP

Een waslijst aan bn'ers (o.a. Soundos) kraakt het jaar in 'Kater van 2020'. Op 1 januari, Comedy Central.

adrenaline

„Als mijn grappen het toch minder doen, dan zijn er nog steeds veel grotere wereldproblemen”, relativeert Weijers.

FOTO
AMAURY
MILLER

optie'

conference heeft uitgezocht – Weijers houdt de locatie tot 31 december geheim – aanslaat, is wel extra spannend voor hem. „Ik kan jullie verzekeren dat er gelachen gaat worden. Alleen is er wel een gevaar dat het helemaal niet zo overkomt als ik het bedoel. Maar mijn motto is: als je schiet, kun je missen. Maar niet geschoten is altijd mis. Voor mij is de avond geslaagd wanneer het publiek zo min mogelijk van alle veranderingen en beperkingen merkt. En als mijn grappen het toch minder doen, dan zijn er nog steeds veel grotere wereldproblemen”, relativeert hij. „Dan heb ik het in ieder geval geprobeerd.”

Wat hij zelf gaat doen na zijn conference? „Eerst een fles champagne leegdrinken om mijn jubileum te vieren en daarna mijn bed in. Normaal slaap ik op 1 januari altijd uit. Maar ik denk dat ik deze

keer pas op 4 januari wakker word.”

Guido Weijers, 31 december, RTL 4, 22.10 uur.

VINCENT BIJLO: 'LESJE IN NEDERIGHEID'

Vincent Bijlo is druk aan het knippen en plakken. Met radiofragmenten weliswaar, zodat niet alleen de cabaretier zelf zijn zegen doet tijdens zijn radioconference, maar ook politici als Rutte en Baudet van zich laten horen.

Hij neemt tijdens het programma Kunststof wederom het afgelopen jaar onder de loep in zijn oudejaarsshow Kuchschermtijd, dat zonder publiek wordt opgenomen in het

Beauforthuis te Austerlitz. Daar treedt hij overigens ook vanavond nog op samen met zijn vrouw en zangeres Mariska Reijmerink en haar band The Rossettis. Die show wordt eveneens zonder toeschouwers live gestreamd.

Bijlo heeft er nooit aan getwijfeld dat hij dit jaar zijn oudejaarsconference zou maken. „Het scheelt uiteraard dat het voor de radio is. Dat geeft je toch een stuk meer vrijheid. Al mis je het publiek natuurlijk wel. Normaal maak je zo'n oudejaars echt met de zaal. Dan zijn hun reacties de voegen in je metselwerk. Als die er niet zijn, ben je geneigd te gaan jagen. Dan is het al snel niet te volgen en wordt de luisteraar doodmoe van je. Vandaar dat ik al een tijdje thuis aan het repeteren

Vincent Bijlo boog zich over, naar eigen zeggen, het onvoorspelbaarste jaar ooit.

FOTO ERIK VAN 'T WOUDE

ben. En sommige dingen werken ook echt niet.”

Dat er geen eer aan 2020 valt te behalen, is volgens Bijlo overigens klinkklare onzin. „Het was het onvoorspelbaarste jaar ooit. Cabaretiers die beweren dat dit een niksig jaar was, die hebben het niet goed begrepen. Al was het soms moeilijk om hoofd- en bijzaken van elkaar te scheiden. Natuurlijk waren er ook andere grote dingen aan de hand, zoals Black Lives Matter en de toeslagenaffaire, maar alles werd toch platgedrukt door de corona. Dan moet je een originele invalshoek zoeken en kijken wat er allemaal onder ligt.”

Blokjesverjaardag

De setting van zijn voorstelling is een blokjesverjaardag, zoals hij die ook zelf vierde op koningsdag. „Dit jaar is echt een lesje in nederigheid geweest. We zijn erachter

gekomen dat we niet zo onkwetsbaar zijn als we dachten. Corona heeft ons een aantal dingen laten zien, zoals de binnenkant van de economie. Dat wijnboeren in twee maanden tijd met vier miljard liter wijn bleven zitten, is onvoorstelbaar. Ik denk dat we ook niet heel snel weer in het 'oude normaal' moeten schieten, want we zijn echt op weg naar een ecologische ramp.”

Hoewel ook Vincent Bijlo zijn inkomsten zag teruglopen, heeft hij zeker het afgelopen voorjaar genoten van de plotselinge stilstand. „Dichtbij huis is het ook fijn. Mensen ontdekten ineens hun eigen tuin. Ik hoop niet dat als dit voorbij is, we allemaal weer als blinde vinken achter de goedkope vliegvakanties aanhollen straks.”

E.K.

'Kuchschermtijd' van Vincent Bijlo, 31 december NPO Radio 1, 19.30 uur.

Sjaak Bral belooft kijker het ouderwetse oudejaarsgevoel

De theaters moesten dicht, maar Sjaak Bral kreeg de sleutel van het Haagse Diligentia in handen, waar hij in alle rust zijn 24e oudejaarsconference Vaarwel 2020 op kon nemen.

Het is geen moment in de cabaretier opgekomen om dit jaar de conference maar eens een keertje over te slaan. „Voor mij is het een heilige missie. Het jaar duiden voor en samen met je publiek. Desnoods was ik met een megafoon ergens op een balkon gaan staan”, aldus Bral.

Tot de lockdown speelde hij zijn oudejaars nog in het theater voor maximaal dertig man. „Niet ideaal natuurlijk, maar het leverde ook wel hele mooie, intieme momenten op. Je merkt dat de coronacrisis een scheuring teweegbrengt onder de mensen. Normaal zoek je als cabaretier de grenzen op, maar nu had ik soms eerder het idee dat ik in de berm het verkeer stond te regelen. Verbinden is nog nooit zo belangrijk geweest. Juist in deze tijd hebben we de humor keihard nodig.”

Hij ergerde zich dan ook mateloos aan 'het geneuzel' van sommige collega-cabaretiers over de beperkingen. „Ik had het idee dat het meer om hen draaide dan van een oudejaarsconference is een ambacht. Daar heb je bepaald gereedschap voor nodig. Ik ben dit jaar op mijn werkbank ander ge-

'Je moet kijken naar wat wel kan'

reedschap gaan maken. Het is wat het is. Je moet kijken naar wat nog wel kan, niet naar wat er niet meer kan”, aldus een resolute Bral.

In het lege theater waren

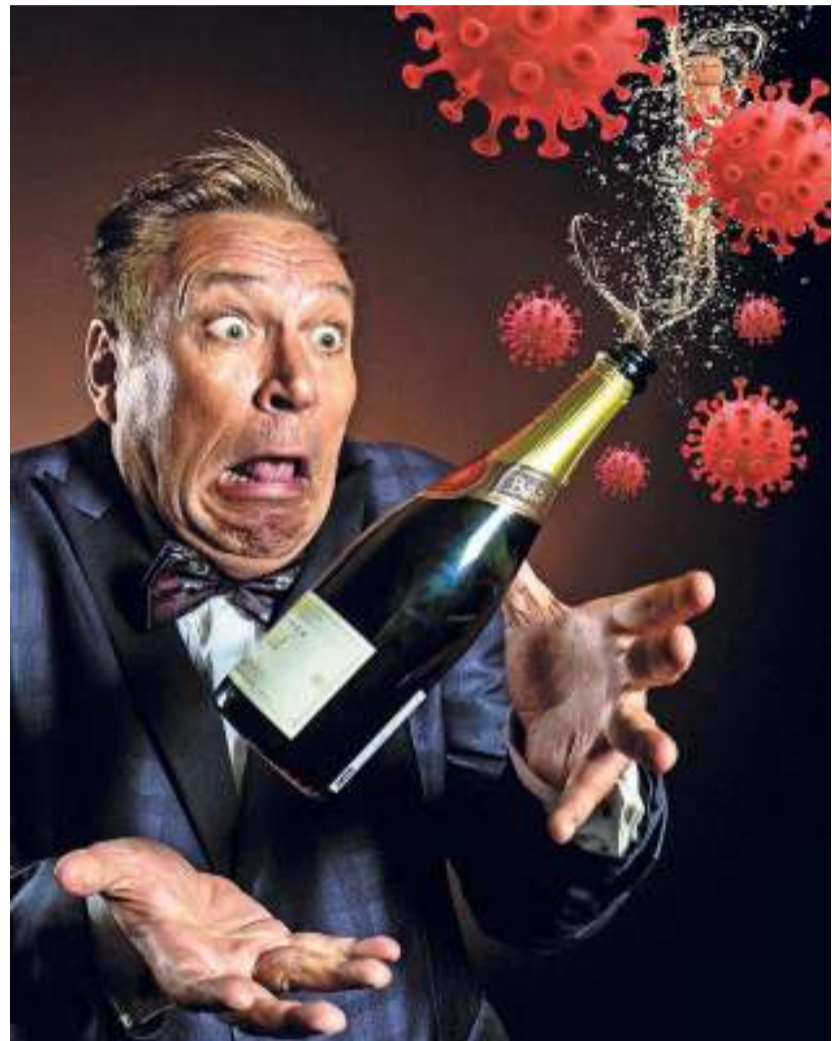
voor hem genoeg aanknopingspunten te vinden om door het jaar heen te stappen. Op het balkon bijvoorbeeld, waar veel mensen afgelopen zomer noodgedwongen hun vakantie doorbrachten. Maar ook de voordeur, waar het bij iedereen een komen en gaan van bezorgers is. „Ik beloof dat het een heerlijk ouderwetse oudejaarsconference wordt. 2020 verdient het om heel hard uitgelachen te worden. Maar ja, wat had je ook verwacht van een jaar

dat met 020 begint”, kan de Hagenees het niet laten.

Ook voor Bral is het een (financieel) pittig jaar geweest. „Maar ik ben wel veel bewuster met mijn ouders in de weer geweest, die allebei in de risicogroep vallen. Dat is me ook heel wat waard geweest.”

Esther Kleuver

'Vaarwel 2020' van Sjaak Bral, TV West, 31 december vanaf 19.00 uur ieder uur (herhaling op 2 jan. om 17.00 uur).

Sjaak Bral: „2020 verdient het om heel hard uitgelachen te worden.”

FOTO
MINISTERIE
VAN BEELD